

Ständige sekreterarens årsberättelse 21 mars 2014 till 20 mars 2015

Eders Kungliga Höghet, Eders Excellens, Fru Statsråd, Herr preses, ärade pristagare, medaljörer, gäster och ledamöter!

Fyra arbetande ledamöter har under året tagit sitt inträde i Akademien: *Peter Hedström*, professor i analytisk sociologi och föreståndare för Institutet för analytisk sociologi vid Linköpings universitet, *Maarit Jänterä-Jareborg*, professor i internationell privaträtt och internationell processrätt vid Uppsala universitet, *Gunlög Fur*, professor i historia vid Linnéuniversitetet i Växjö samt *Marianne Gullberg*, professor i psykolingvistik och vetenskaplig chef för Humanistlaboratoriet vid Lunds universitet. Som hedersledamot har invalts *Prinsessan Christina Fru Magnuson* och som korresponderande ledamöter docenten i konstvetenskap *Ann Catherine Bonnier*, Stockholm samt professorn i skandinavistik *Ann-Charlotte Gavel Adams*, Seattle.

Samtidigt har några ledamöter för alltid lämnat oss: *Urban Dahllöf*, professor i pedagogik, Uppsala, *Gustav Korlén*, professor i tyska språket, Stockholm, samt *Berndt Brehmer*, professor i ledningsvetenskap, särskilt beslutsprocesser, Stockholm. Dessutom har utländske ledamoten *Curt Olsson* avlidit under året. Han var professor i handelsrätt vid Svenska handelshögskolan i Helsingfors och president i Finlands Högsta Domstol. Minnesteckningar över de bortgångna ledamöterna framförs i Akademien, trycks i vår årsbok och läggs ut på Akademiens hemsida.

Akademien har som sitt främsta syfte att främja forskning och därtill relaterad verksamhet inom humanistiska, religionsvetenskapliga, rättsvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnen. Förutom egna medel förvaltar Akademien 42 stiftelser och 20 fonder som stödjer forskningsrelaterade verksamheter. Under det gångna året har drygt 40 miljoner anslagits till forskning.

En stor nordisk konferens hölls på Akademien våren 2014 tillsammans med Vetenskapsrådet och Riksbankens Jubileumsfond, där den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningens genomslag och betydelse belystes ur en rad olika infallsvinklar. Där framkom ett stort behov av att diskutera och föreslå åtgärder vad gäller hur humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning kommuniceras i samhället, varför vi givit en forskargrupp i uppdrag att driva frågan vidare och komma med förslag på åtgärder.

Liksom tidigare år har Akademien haft möjlighet att tillsätta akademiforskartjänster. Det är postdoktorala tjänster inom den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningen, som inte bara syftar till att ge lovande forskare möjlighet att utvecklas inom sitt forskningsområde utan också till att skapa forskningsmiljöer kring dessa ämnen på de universitet dit de förläggs. Tre tjänster med inriktning mot kulturhistoriska studier har tillsatts. En i trädgårdshistoria vid Linköpings universitet, en vid Sveriges lantbruksuniversitet i landskaps- och bebyggelsehistoria, samt en med inriktning mot byggnadshistoria vid Göteborgs universitet. Vid Göteborgs universitet har också en tjänst om det offentliga rummet i den klassiska antiken getts stöd. Och, vid Stockholms universitet, en tjänst med inriktning på religionsmöten.

Att samverka med andra forskningsfinansiärer och akademier är viktigt för oss, såväl nationellt som internationellt. I år har vi bland annat inlett ett flerårigt arbete om *svensk trädgårdshistoria* tillsammans med Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien. Avsikten är att detta så småningom skall resultera i ett syntetiserande bokverk. Tillsammans med Kungl. Krigsvetenskapsakademien

arrangerade vi ett välbesökt seminarium på Slottet under rubriken *Sverige i fred under 200 år*. En bok med samma namn har producerats.

Vi vill också mana andra att samverka, varför vi tillsammans med Riksbankens Jubileumsfond har satsat på en utlysning av forskningsmedel kallad *Samlingarna och forskningen*, vilken fokuserar på samarbeten mellan minnesinstitutioner och forskningen vid universitet och högskolor. Avsikten är att vidareutveckla och stödja olika typer av insatser som syftar till att göra innehållet i samlingarna känt, tillgängligt och användbart för forskningen liksom att förmedla kunskap vidare till allmänheten. Utlysningen är ett resultat av utvärderingar och diskussionen med berörda om tidigare satsningar på ABM-sektorn, där en starkare koppling till universiteten efterfrågats.

Tack vare Akademiens goda ekonomiförvaltning har vi möjlighet att ha en omfattande konferens- och symposieverksamhet. I Akademiens egna lokaler har konferenser och symposier hållits om en rad olika ämnen alltifrån *tecknade serier som utforskat språk* till *nordisk syntax*. Här har också flera ämneskonferenser ägt rum. Och som ett led i ett större samarbete mellan kinesiska och svenska forskare hölls på Akademien också en tredagarskonferens om performativitetsteorins fruktbarhet inom litteraturvetenskapen. På andra håll i landet har flera större internationella konferenser möjliggjorts med bidrag från Akademien. Exempelvis i Umeå om språk och historia, i Stockholm om samtida rysk konst, musik och film, och i Göteborg om arkeologiska tolkningsproblem. Stöd till konferenser utomlands ges bara om det finns anknytning till Sverige och i år har vi till exempel stött en internationell Strindbergskonferens i Rom.

Den internationella samverkan med såväl utländska akademier som med internationella vetenskapliga organisationer är livlig. I år har vi exempelvis haft ett möte med en delegation från *the Chinese Academy of Social Sciences*. Vi har under året delat ut 600 000 kronor i ett internationellt stipendieprogram samtidigt som vi möjliggjort forskarutbyte mellan flera länder. Svenska forskare ges också möjlighet att inbjuda gästföreläsare. Vi är aktiva inom den europeiska samarbetsorganisationen för akademier *Allea* i bland annat etikkommittén, som i år hållit en workshop om plagiat och oredlighet i forskningen i Berlin, och i en grupp som arbetar för att stärka ställningen för humaniora och samhällsvetenskap i den europeiska forskningen.

Akademien har ett eget förlag vars uppgift är att, förutom tidskriften *Fornvännen* och årsboken, utge vetenskapliga skrifter i olika serier. I år har utkommit *Kulturminnesvård i efterkrigstid – med Riksantikvarieämbetet i centrum*, *Flanörens världsbild*, *Svensk antikforskning vid Medelhavet* och en symposievolym om Richard Wagner, för att bara nämna några publikationer.

Det hör till Akademiens uppgift att yttra sig i frågor som rör dess intressen varför vi svarar på remisser och skriver utlåtanden i angelägna frågor. I år har vi tvingats skriva en protestskrivelse till regeringen i form av ett upprop mot beslutet att dra in de statliga medlen till medelhavsinstitutet i Rom, Athen och Istanbul. Det skulle ha inneburit en svår förlust för svensk humanistisk forskning om dessa betydelsefulla forskningsmiljöer tvingats lägga ner sin verksamhet. Vi har till exempel genom ett samarbetsavtal med Stockholms universitet och Svenska Forskningsinstitutet i Istanbul försäkrat oss om att forskningen i och tillgängliggörandet av Jarringsamlingen där kommer att fortsätta.

En viktig del av Akademiens verksamhet består i att stödja och bedriva kulturmiljövård. Riksantikvarieämbetet får årliga anslag till arkiv, bibliotek och vård av kulturminnen och på våra egna kulturfastigheter vårdar vi landskap och bebyggelse. I Stensjö by i Småland har vi fortsatt att utarbeta underlag för att bevara det ålderdomliga landskapet och ett samarbete med kulturgeografer på Stockholms universitet har inletts. I Borgs by på Öland har gårdsbutiken rönt framgång och på Skånelaholms slott i Uppland håller planer på att ta form för att utveckla miljön till ett attraktivt besöksmål. På Stjernerunds slott i Närke samt i det Rettigska huset på Villagatan är det främst de värdefulla byggnaderna som under året vårdats.

Birgitta Svensson